

رابین هانل و اریک آلین رایت

جایگزین‌های سرمایه‌داری

پیشنهادهایی برای یک اقتصاد دموکراتیک

ترجمه‌ی محمدحسین بحرانی

www.ketab.ir

انتشارات سمند

سرشناسه: هانل، روبین، ۱۹۴۶ - م. Hahnel, Robin
عنوان و نام پدیدآور: جایگزین‌های سرمایه‌داری: پیشنهادهایی برای یک اقتصاد دموکراتیک/رابین هانل، اریک الین رایت؛ ترجمه‌ی
محمدحسین بهرانی.

مشخصات نشر: تهران: انتشارات سمندر، ۱۴۰۱.

مشخصات ظاهری: ۲۰۲ص. ۵/۲۱۰۵/۱۴۱. م.م.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۰۷۷۱-۰۵-۵

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا

پادداشت: عنوان اصلی: ۲۰۱۶. Alternatives to capitalism: proposals for a democratic economy

پادداشت: کتاب حاضر قبلاً با عنوان «بدیل‌های سرمایه‌داری: طرح‌هایی برای یک اقتصاد دموکراتیک» با ترجمه فرشید درفشی توسط
انتشارات نی در سال ۱۴۰۰ فیبا دریافت کرده است.

عنوان دیگر: پیشنهادهایی برای یک اقتصاد دموکراتیک

عنوان دیگر: بدیل‌های سرمایه‌داری: طرح‌هایی برای یک اقتصاد دموکراتیک.

موضوع: اقتصاد -- جنبه‌های اخلاقی

Economics -- Moral and ethical aspects

دموکراسی -- جنبه‌های اقتصادی

Democracy -- Economic aspects

سوسیالیسم

Socialism

عدالت توزیعی

Distributive justice

عدالت اجتماعی

Social justice

برابری

Equality

شناسه افزوده: رایت، اریک اولین، ۱۹۴۷ - م.

شناسه افزوده: Wright, Erik Olin

شناسه افزوده: بهرانی، محمدحسین، ۱۳۲۹ -، مترجم

رده‌بندی کنگره: HB۷۲

رده‌بندی دیویی: ۳۳۰/۱۲۶

شماره کتابشناسی ملی: ۸۸۹۳۴۷۸

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

انتشارات سمندر

عنوان: جایگزین‌های سرمایه‌داری (پیش‌نهادهایی برای یک اقتصاد دموکراتیک)

نویسنده: رابین هانل و اریک الین رایت

ترجمه: محمدحسین بحرانی

ناشر: سمندر

صفحه‌آرایی: دفتر نشر سمندر

ویراستار: حسن تونزنده‌جانی

طراح جلد: محسن توحیدیان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۵۷۷۱-۰۵-۵

شمارگان: ۲۵۰ نسخه

نوبت چاپ: چاپ اول-۱۴۰۲

قیمت: ۱۷۵۰۰۰ تومان

پست الکترونیک: samandar.pub@gmail.com

اینستاگرام: [samandarpublishment](https://www.instagram.com/samandarpublishment)

تلگرام: <https://t.me/samandarpub>

آدرس فروشگاه: تهران، خیابان انقلاب، روبروی دانشگاه تهران، پاساژ فروزنده، طبقه همکف، پلاک ۳۱۳

تلفن: ۶۶۹۸۸۳۶۱ - ۶۶۵۸۱۷۲۲

کلیه حقوق این کتاب برای انتشارات سمندر محفوظ است.

فهرست مطالب

- ۷ مقدمه: یک گفت‌وگو (اد. لوئیس)
- بخش اول
- ۱۳ فصل اول: درباره اقتصاد مشارکتی (رابین مانل)
- ۲۷ فصل دوم: اقتصاد مشارکتی: نقدی همدلانه (اریک الین رایت)
- ۶۷ فصل سوم: در دفاع از اقتصاد مشارکتی (رابین مانل)
- بخش دوم
- ۱۰۱ فصل چهارم: سوسیالیسم و آرمانشهر واقعی (اریک الین رایت)
- ۱۴۱ فصل پنجم: دل‌کندن از سرمایه‌داری (رابین مانل)
- ۱۷۵ فصل ششم: آخرین نظرها (اریک الین رایت)

مقدمه: یک گفت‌وگو

اد. لونس

تنگدستی، بهره‌کشی، ناپایداری، سلسله مراتب، فرودستی، فرسایش محیط زیست، نابرابری شدید ثروت و قدرت - برشمردن بی‌عدالتی‌های بیشمار سرمایه‌داری چندان دشوار نیست. ولی آیا جایگزینی بهتر و شدنی برای آن وجود دارد؟ یک جامعه آزاد دموکراتیک با دوام چه شکلی است؟

جایگزین‌هایی برای سرمایه‌داری: پیشنهادهایی برای یک اقتصاد دموکراتیک، گفت‌وگویی میان دو گونه از چنین پیشنهادهایی را ارائه می‌کند: «اقتصاد مشارکتی» رابین هانل و سوسیالیسم «آرمانشهر واقعی» اریک اولین رایت.

این گفت‌وگو بحثی مفصل و ارزشمند است که گستره‌ای از موضوع‌ها و مسائل پیچیده مربوط به تلاش‌های جدی مهم و سرنوشت‌ساز برای ساختن یک دنیای بهتر را روشن می‌کند.

آیا اندیشیدن درباره جایگزین‌هایی برای سرمایه‌داری شایستگی صرف انرژی دارد؟ در دانش سیاسی ضد سرمایه‌داری عقیده رایجی وجود دارد که می‌اندیشد این کار به صرف انرژی‌اش نمی‌ارزد. گفته شده است که گمان‌پردازی بیهوده باعث انحراف از آن چیزی است که اهمیتی واقعی دارد: ستیزهایی که هم‌اکنون و در همین‌جا در حال وقوع‌اند و کشتزارهایی هستند که هر گونه آینده‌رهایی‌بخشی در آنها می‌روید. افزون بر اینها، اگر بر پایه نگرشی از پیش پذیرفته شده با آن ستیزها همراهی شود، ممکن است آفرینندگی و آزمودن آنها ناممکن شود.

با این حال می‌توان يك مورد قانع‌کننده را مطرح کرد که يك کار خیالی جدی بتواند اندیشه سیاسی بنیادین را سرزنده و توانمند کند. توانمندترین جنبش‌های چپ در سده‌ی بیستم در ایجاد يك جایگزین مطلوب برای سرمایه‌داری ناکام شدند و به جای آن به «سوسیالیسم واقعاً موجود» استبدادی در اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و اقمارش از يك سو و سرمایه‌داری انسانی شده «سوسیال دموکراسی» از سوی دیگر انجامیدند. این وضعیت حتا در میان جنبش‌های رادیکال و هواداران‌شان به نومی‌دی نسبت به سرمایه‌داری پیش‌رونده فراگیر انجامید. در برابر آن، يك چپ سرزنده شده توسط بینشی مشترك مبتنی بر پایه‌های فکری معتبری که رابین و اریک عرضه کرده‌اند، می‌تواند به فراهم کردن مسیری مطمئن و راهبردی که امروزه یافت نمی‌شود کمک کند.

این گفت‌وگو دو نویسنده‌ای را در کنار هم قرار می‌دهد که به انگیزه چنین ملاحظاتی، تلاش چشمگیری صرف اندیشه‌ای نظام‌مند درباره يك نظام اقتصادی دیگر کرده‌اند. رابین و اریک، هر دو، این فرآیند را در سال‌های دهه ۱۹۹۰، هنگامی آغاز کردند که فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی عصر نئی از پیروزمندی سرمایه‌داری را جار می‌زد. رابین و همکارش مایکل آلبرت پنداشت‌هایی بنا کردند که درون سنت سوسیالیست آزادی‌خواه سده بیستم - شامل کمونیست‌های شورایی، سوسیالیست‌گرایان، آنارشویست‌ها و عناصری از چپ نو- پدیدار شده بود، تا به وسیله آن پنداشت‌ها، مدل اقتصادی ضد سرمایه‌داری موجهی که «اقتصاد مشارکتی» نامیده شده است را ایجاد کنند. این مدل ویژگی‌های معرف اقتصاد سرمایه‌داری - مالکیت خصوصی، بازارها و يك تقسیم کار سلسله‌مراتبی - را کنار می‌نهد و کارگران خودگردان و شورای مصرف‌کنندگان و يك روش برنامه‌ریزی مشارکتی نو را جایگزین آنها می‌کند. واپسین کتاب او با عنوان از مردم، به وسیله مردم: درباره اقتصاد مشارکتی (۲۰۱۲ AK Press) است، که در آن توضیحی جامع و در عین حال قابل فهم از مدل را ارائه می‌کند. اریک در سال‌های دهه ۱۹۹۰ طرح آرمانشهرهای واقعی را با ویرایش مجموعه‌ای از کتابهای مربوط به زمینه‌یابی و ارزیابی گستره‌ای از پیشنهادها برای اصلاحات نهادی رهایی‌بخش بنا نهاد. این کار سرانجام به انتشار اثر خودش، تصور آرمانشهر واقعی (Verso, ۲۰۱۰)، انجامید. بهترین

کتاب این مجموعه تاکنون، به واسطه يك تور سخنرانی در ۱۸ کشور به مدت چهار سال تدوین گردید. این کتاب طرح کلی دریافت نوی از سوسیالیسم را در قالب مفهوم «توانمندسازی اجتماعی» به صورت تنوعی از شکل‌های نهادین کلی که می‌تواند به محقق شدن آن کمک کند، همراه با بحثی مفصل درباره راهبرد دگرگونی اجتماعی تصویر کرده است. اریک و رابین در جایگزین‌هایی برای سرمایه‌داری تمام پنداشت‌هایی که در «از مردم، به وسیله مردم» و «تجسم آرمانشهر واقعی» گسترش داده شده است را به کار می‌گیرند. بخش یکم بر اقتصاد مشارکتی تمرکز دارد، در حالی که تمرکز بخش دوم بر سوسیالیسم آرمانشهر واقعی است. هر بخش با مقدمه‌ای آغاز می‌شود که خلاصه‌ای از پنداشت اصلی رویکرد نویسنده است و سپس با يك رشته تفسیر انتقادی از سوی نویسنده دیگر و باز با يك پاسخ دفاعی ادامه می‌یابد. سرشت متمایز این کتاب ژرفای گفت‌وگویی است که در آن انجام شده است، در حالی که همه مسائل کلیدی در این کتاب بازنگری و ارزشیابی شده‌اند، استدلال‌ها و پنداشت‌های نوی در هر يك از شش مقاله آن دیده می‌شود. برآمدن اثری است که حتا با این‌که گستره‌ای از موضوع‌های اقتصادی، نظریه اجتماعی و تاریخ را پوشش می‌دهد، به درجه‌ای از ژرفا و تمامیت دست یافته است.

نکات مهمی از اختلاف نظر در کتاب دیده می‌شود. این نکات، از میان دیگر موضوع‌ها، به سطح جزئیاتی که دیدگاه‌های پسا سرمایه‌داری باید در آرزوی آنها باشد آئینده بازار و این که آیا يك راهبرد انقلابی نقشی باورکردنی برای اجرا در سیاست ضد سرمایه‌داری دارد مربوط است. خوانندگان باید درباره استدلال‌های رقابت‌آمیز بر سر این موضوع‌ها - که به واسطه روحیه سازنده اریک و رابین، که اختلاف‌نظرهای‌شان را بی‌اتلاف وقت بر سر مسائل جزئی با نکته‌سنجی پیگیری می‌کنند، آسان‌تر شده است - داوری کنند. این کار تمایل سیاسی واقعی که نویسندگان و ناشران در آن سهیم‌اند را بازتاب می‌دهد و جایگزین‌هایی برای سرمایه‌داری را مطرح می‌کند تا منابع فکری سیاست‌های ضد سرمایه‌داری را تقویت کند. امیدواریم این اثر به این حیاتی‌ترین وظایف کمک ارزنده‌ای کند.